

NOORA NIO-JUSS

NOORA NIO-JUSS

**KUVATAIDE-
AKATEMIA**

X TAIDEYLIOPISTO

MAISTERIN OPINNÄYTTEEN
KIRJALLINEN OSA JA DOKUMENTAATIO

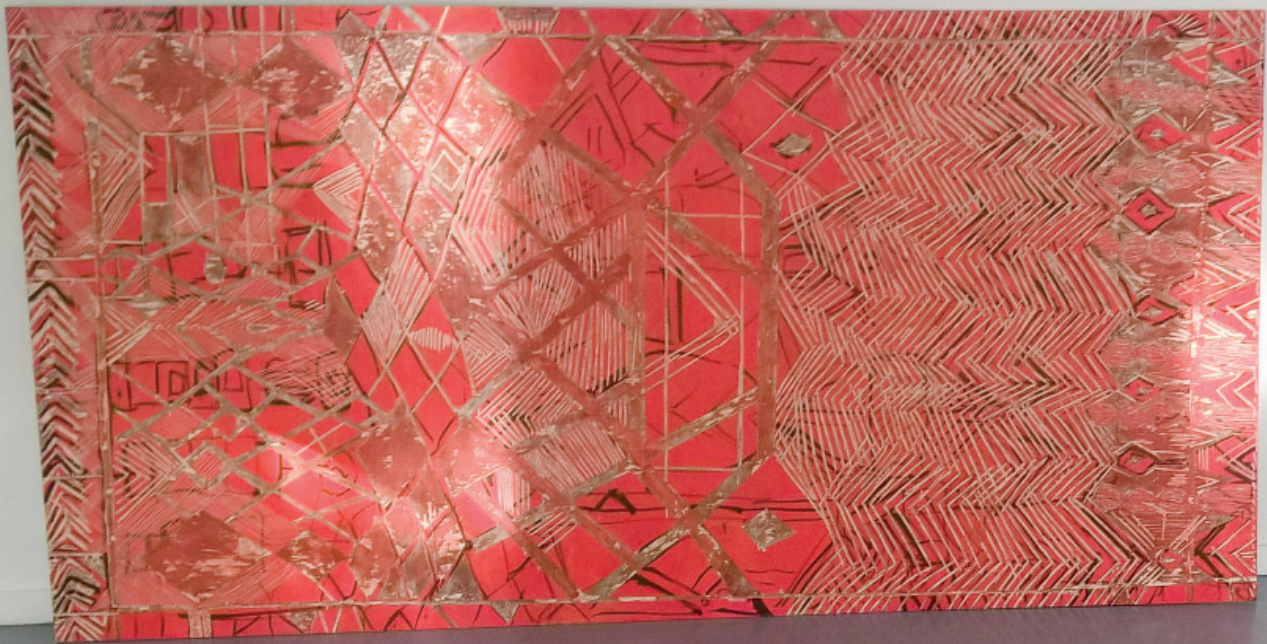
NOORA NIO-JUSS

Maisterin opinnäytteen kirjallinen osa
ja dokumentaatio

**KUVATAIDE-
AKATEMIA**

X TAIDEYLIOPISTO

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Aivan aluksi

Kuvataiteen maisterin lopputyöni taiteellinen osa koostuu kahdesta näyttelystä. Ensimmäinen oli esillä Kuvan Kevät lopputyönäyttelyssä Forum Boxissa toukokuussa 2016. Siellä minulla oli sekatekniikalla toteutettu maalausinstallaatio, joka koostui kahdesta teoksesta *Mattokauppias* ja *Kangastus*. Teoksessa mattokauppiiaan kirjavat matot roikkuivat katosta lattiaan kuin basaarissa. Toinen näyttely oli yksityisnäyttely *The Magic Carpet*, Project Roomissa syyskuussa 2016. Se oli yhteenveto maisteriopintojeni aikana tehdyistä töistä.

Tätä kirjoittaessani yksityisnäyttelystä on kulunut noin kuukausi. Uudella työhuoneellani Kontulassa olen jo useamman päivän kuvannut ja dokumentoinut kahden vuoden aikana syntyneitä teoksia. Kun avaan ja levitän kaikki paperirullat ja kansiot työhuoneeni lattialle tajuan, miten produktiivinen olen ollut. Töitä on valtavasti. Laaja on myös eri tekniikoiden kirjo: monotypioita, puupiirroksia, guassimaalauksia, kuivaneulagrafiikkaa, serigrafiaa, öljyvärimaalauksia, keramiikkaa ja veistoksia. Ison tilan työhuoneestani vievät myös puugrafiikkaan käytetyt vanerilaatat ja 400 mdf-levyä. Kuvaan kaikki teokset ja käärin paperit varovasti takaisin rullille, laitan kansioihin ja pinoihin ja nostan ne ylös vessan yläpuolelle "varastoon", säilöön.

Tarve uusille poluille ja motivaatio opiskeluun

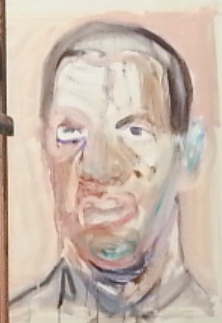
Opinnäytteen kirjallinen osa on tilintekoa ennen kaikkea itselleni. Yritän arvioida erillismaisteriopintoja- ni sekä ymmärtää koko hektistä, intensiivistä ja tuotteliasta kaksivuotista taivaltani. Paljon on pureskel- tavaa, prosessoitavaa ja sulateltavaa, ja moni asia lokahtanee paikalleen vasta myöhemmin. Kun aikaa kuluu, ymmärtää paremmin tehtyjä valintoja, näkökantoja ja kaikkea opittua. Läheskään kaikkea en osaa pukea sanoiksi, mutta toivon kuitenkin, että tästä kirjoituksesta välittyisi se innostus ja uuden oppi- misen ilo, mitä koin. Lähdän liikkeelle siitä, missä pisteessä olin, kun opinnot alkoivat.

Taiteellinen työskentely on usein hiljaista yksin puurtamista. Viimeiset reilut 10 vuotta tein taidetta työhuoneellani lasten ehdoilla. Vuosiin en ollut avannut työhuoneeni ovia kenellekään paitsi perheelle- ni. Vuonna 2014 pidin Tm-Galleriassa näyttelyn *Arkinen kattaus*. Siinä oli maalauksia kotoa. Niissä tutkin kodin intiimiä tilaa, lasten kasvua, kehitystä, viattomuutta ja yhteiseloä. Yritin katsoa perhettäni läheltä, mutta myös objektiivisesti ulkoapäin. Näyttely oli henkilökohtainen. Sen tekeminen oli rankka, mutta myös puhdistava ja terapeuttinen kokemus. Minun piti tyhjentää aihe kankaalle, jotta voisin päästä eteenpäin.

Arkinen kattauksen jälkeen olin jumissa ja tyhjä. Minulla oli kriisi kankaan ja kiilapuiden kanssa. Työhuo- neella olin haluton pingottamaan uusia kankaita tai ottamaan öljyvärejä esiin. Tuntui kuin kaikki tärkeä olisi jo sanottu ja tehty. Myös materiaalit olivat käyneet vähiin, ja näyttelyn jälkeisenä keväänä teinkin enää guassimaalauksia paperille ja siivosin työhuonettani.

Päätös hakea Kuvataideakatemiaan syntyi toivosta ja halusta tuulettaa päätäni ja päivittää itseäni. Mo- tivaatiokirjeessä Kuvataideakatemiaan kirjoitin: ”Seison tienhaarassa. Minua kutkuttavat monet aiheet, erilaiset tekniikat ja lähestymistavat. Haluan leikkiä, kokeilla ja ravistella tutuksi koettuja tekotapojani”.

Kirjeessä ilmaisin siis haluni löytää itsestäni uusia puolia ja osallistua tämänhetkiseen taidekeskuste- luun. Tiesin, että minun oli myös aika avata työhuoneeni ovet ja oppia sanallistamaan töitäni.

Hyppy uuteen, pois mukavuusalueelta, iloa, kokeilua, heittäytymistä

Olen aina pitänyt itseäni perinteisenä maalarina, käsityöläisenä. Käsien tekeminen tekee elämästäni merkityksellisen. Öljyväri on materiaalini. Väri ja sommittelu ovat vahvuuteni. Työni ovat usein figuratiivisia. Taiteen kandinopinnot suoritin Viron taideakatemiassa, missä piirsimme ja maalasimme mallia päivittäin. Sieltä sain hyvän pohjan. Kun mallia ei enää koulun jälkeen ollut, keräilin kuvia lehdistä ja internetistä tai käytin omia valokuvia lähtökohtana maalauksilleni.

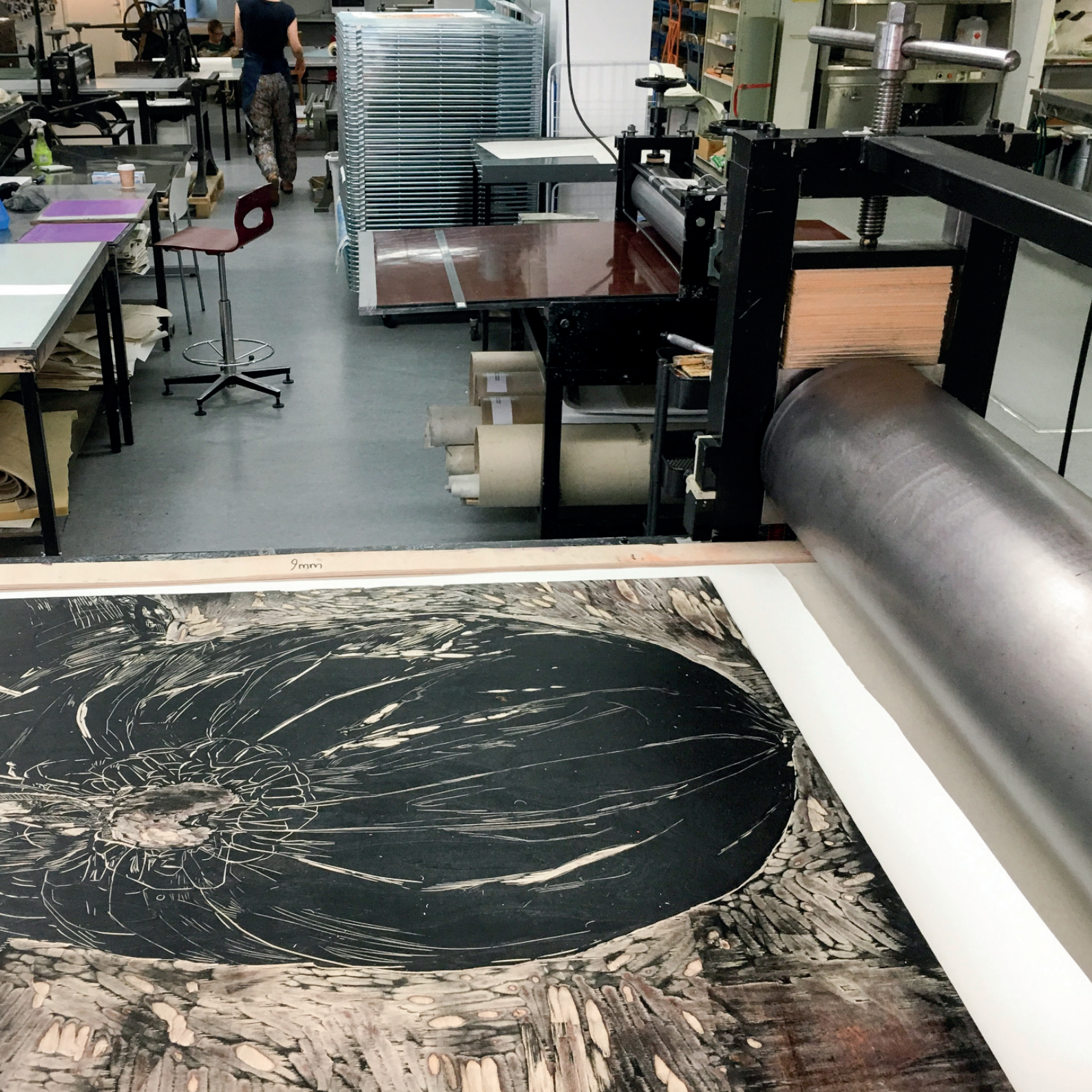
Sanallistamisen ja kirjoittamisen koen vaikeaksi. Teosten sisältö ja aiheet eivät ole koskaan nousseet minulle tärkeämmiksi kuin itse muoto ja väri. En halua korostaa töiden kerronnallisuutta, vaikka useisiin töihini liittyikin jokin tarina tai kokemani tai näkemäni asia. Narratiivisuus tai kuva-aihe ei saa mielestäni ohjata katsojaa ainoastaan yhteen tapaan tulkita teosta. Teokseni ovat usein henkilökohtaisia ja yritän tiivistää niihin sen tunteen, tunnelman joka minua inspiroi. Tärkeää on myös, että töistäni välittyy käsialani.

Mikä vie minua kuvataiteilijana eteenpäin ja mikä kiinnostaa?

Ensimmäisen syksyn aikana työhuonekäynneillä ja keskusteluista keskeinen palaute oli, että minä osaan maalata. Kysyttiin kuitenkin, miksi olen perinteinen maalari. Miksi käsialani on niin ekspressiivinen? Mihin olen menossa maalaamiseni kanssa ja minne haluan viedä ilmaisuani?

Minulle oli varmaa vain se, että halusin antaa itselleni tilaisuuden kuunnella, kokeilla, heittäytyä ja nauttia. Silloin kun valmiita teoksia täytyy saada aikaiseksi, on harvoin tilaisuutta kokeiluille tai suunnan kadottamiselle ja virheille. Tulosta painotetaan liikaa ja sen seurauksena prosessi köyhtyy. Halusin antaa itselleni aikaa. Minulla oli tarve selkeyttää ja yksinkertaistaa ilmaisuani. Ajattelin, että ehkä olisi hyvä joksikin aikaa jättää maalaaminen ja tehdä tilaa jollekin muulle. Halusin poistua omalta mukavuusalueeltani. Uskoin, että materiaalin ja tekniikan vaihdos tekisi hyvää. Olin liikkunut yksinkertaistamisen suuntaan ja mietin, mikä on tekemiseni ydin ja miten osaisin sen tiivistää. Totesin, että minua kiinnostavat sarjallisuus ja toisto, mutta myös sattumat ja vahingot. Näin päädyin grafiikan osastolle.

Työhuoneella, 2014, kuvassa sarja *Famous Men*, öljyväri öljyväripaperilla, 65 x 50 cm.

Grafiikan tekemisestä

Grafiikan historia ja traditio on merkittävä ja painava. Useat taidemaalarit ovat uransa aikana tehneet grafiikkaa ja juuri taidemaalareina ansioituneiden grafiikka on minua aina innostanut. Esikuviani ovat mm. Paul Gauguin, Edvard Munch, Ellen Thesleff, Ina Colliander, Jim Dine ja Georg Baselitz.

Myös Die Brücke -ryhmä, johon kuuluivat mm. Ernst Ludwig Kirchner, Erich Heckel, Max Pechstein, Karl Schmidt-Rottluff, Emil Nolde ja Otto Müller on lähellä sydäntäni. Brückeläiset uudistivat ja elvyttivät puugrafiikan 1900-luvun alussa. Heidän töissään minua innoittaa vahvat, pelkistetyt, terävät jopa aggressiiviset viivat yhdistettyinä epätavallisen rohkeisiin värihin loivat uskomattoman komeita, rujoja ja rehellisiä kuvia ihmisistä ja arjesta. Ne ovat aina iskeneet minuun välittömyydellään ja rehellisyydellään.

Toisaalta grafiikan tekeminen on minua myös hirvittänyt, ja ennen maisteriopintojani olin vain kokeillut muutamia syväpainomenetelmiä kuvataidelukiossa. Pelkoni johtui siitä, että näin grafiikan tekemisen osittain maalaamisen vastakohtana. Maalausprosessini on intuitiivista, impulsiivista, emotionaalista ja välillä kaoottistakin. Täytyy keskittyä täysin, olla läsnä, hetkessä kiinni ja sulkea pois kaikki muu. Se on riskien ottamista, onnistumisia ja turhautumisia, löytämisä, epäonnistumisia, harmonian ja epäharmonian välillä keikkumista. Maalatessa lisätään maalia alustalle. Maalaus on värikerroksia alustalla, jälkiä pinnassa, siveltimen vetoja, maalin kerrostumia, valumia, eleiden jättämiä jälkiä. Väriä voi pestä, pyyhkiä ja taas lisätä lähes loputtomasti.

Grafiikkaa tehtäessä sitä vastoin täytyy valmistella, ennakoida ja suunnitella enemmän. Grafiikassa poistetaan, rapsutetaan, uurretaan, kaiverretaan, piirretään ja tehdään jälkiä kuvalaattaan (matriisiin), mutta sitä minkä olet jo tehnyt, ei voi enää poistaa. Kaiverrusprosessi vaatii näin äärimmäistä keskittymistä, kurinalaisuutta ja tarkkuutta. Huomasin pian, että grafiikan suomat moninaiset mahdollisuudet ja painomenetelmien kirjo toivat minulle kiinnostavia ja tervetulleita välineitä kyseenalaistamaan ajatuksiani ja kehittämään työskentelyprosessiani.

Yläpuolella, Työhuoneella, 2015, kuvassa sarjasta *Flowers*, vanerilevyt eri työvaiheissa, 65 x 48 cm.

Vieressä, Kuvataideakatemian Grafiikan osasto, 2016, kuvassa *Affair*, 122 x 122 cm.

Puugrafiikka

Puugrafiikka nousi minulle tärkeimmäksi menetelmäksi. Sen hitaus, meditatiivisuus ja eri työvälineiden käyttö vaativat paljon uuden opettelua ja kärsivällisyyttä. Puugrafiikan ilmaisussa on jotain veistoksellista, jopa alkukantaista. Materiaalin taltuttaminen, puiden syiden suunnat, materiaalin vastavoimat ja oman kädenjäljen jättäminen matriisille oli opeteltava.

Puun kaivertaminen on myös fyysistä työtä, johon oli löydettävä oikeat työskentelyasennot. Suuria vanereja kaivertaessa laatta oli laitettava lattialle ja työskenneltävä sen päällä, välillä istuen ja välillä maaten. Useasti selkä ja kädet olivat kaiverruspäivän jälkeen kipeät. Työstin laattoja periksi antamatta syiden mukaisesti ja poikkisyisesti eri työvälineillä. Huomaamattani vietin yhä enemmän aikaa grafiikan osastolla. Opettelin eri tekniikoita, variaatioita ja prässien käyttöä. Yhdistelin eri tekniikoita. Ei ollut ennako-odotuksia eikä paineita. Oli hauskaa oppia uusia asioita.

Puugrafiikka antoi teoksille erilaisen muodon. Vaneripinta kaiverretaan eri syvyyksiltä ja kaivertamattomasta osasta tulee painojälki. Reliefimäinen kohopaino tuo pintojen kontrastit terävinä esiin. Kuvalaattaa ei voi työstää loputtomiin ja kaikki tehdyt jäljet ovat lopullisia. Se pakostakin selkeytti ja yksinkertaisti teoksiani.

Opettelin vedostusta ja kärsivällisyyttä. Grafiikan osaston isosta prässistä tuli minulle hyvin tärkeä. Vähitellen opin säätämään siihen juuri sopivan puristuksen ja kokeilin painamista eri materiaaleille. Myös kuvalaatan koko kasvoi pikkuhiljaa ja ylitti grafiikan perinteisen mittakaavan. Puulaattojen kaivertamisesta tuli jokapäiväistä rutiinia.

Esittävydestä ja sen poisjättämisestä

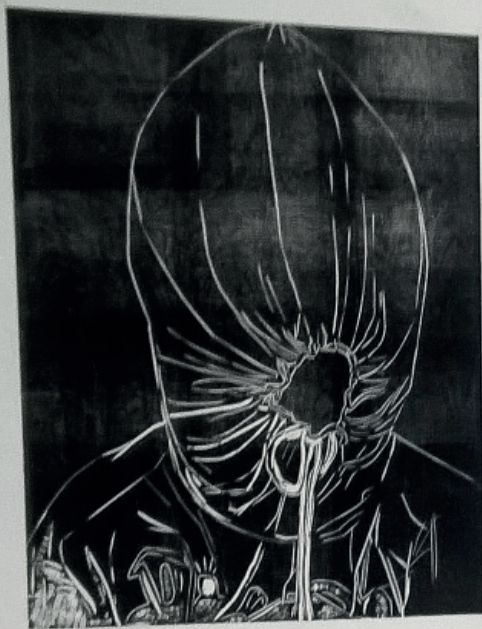
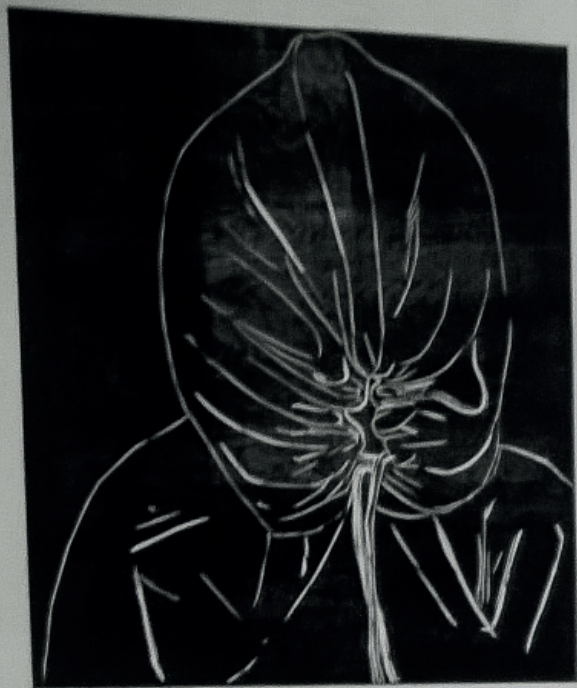
Ensimmäisenä lukuvuotena tein grafiikkaa maalaamisen ohella. Toisena lukuvuotena maalasin grafiikan ohella. Rinnakkaisprosessit tukivat toisiaan ja vaikuttivat ilmaisuuni. Syksyllä 2014 aloitin Kuvataideakatemia *Kauneuden kokemus* kurssin seurauksena maalaussarjan ”merkittävistä miehistä” öljyväreillä öljyväripaperille. Tavoitteena oli, että aina kun ehdin työhuoneelleni maalaisin yhden kuvan. Maalasin miehistä lähes 50 kuvaa. Sarjasta tuli komea. Jätin seinälle myös mielestäni epäonnistuneet kuvat, jotka olivat onnistuneita jonkun muun mielestä. Kauneus on katsojan silmissä. Oli mielenkiintoista huomata maneerini ihmistä maalatessani. Minua ärsytti, että työskentelin sen kanssa, mitä jo osasin.

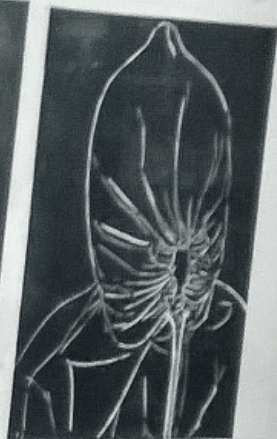
Joskus sitä pelkää toistavansa itseään. Silloin ei ole muuta vaihtoehtoa kuin lähestyä tilannetta eri suunnasta. Itsensä toistamisen pelosta kirjoittaa myös taidemaalari Anna Retulainen: ”Epäonnistuminen on kalvava tunne, että olen tehnyt kaiken niin kuin ennenkin, en ole uskaltanut valita uutta reittiä.”¹

Päätin poistaa kuvista katset. Kun katsetta ja kasvonpiirteitä ei ole, tulkinnalle ja työskentelylle tuli uusia ulottuvuuksia. Näin syntyi *Hooded* sarja. Maalasin hupputöistä teossarjan öljyväreillä paperille ja myöhemmin tein aiheesta myös puupiirros-sarjan.

---

1 Hannula 2015, 8.

Väristä luopuminen

Kesällä 2015 aloitin Kuvataideakatemiassa *Koolla on väliä* kurssin tiimoilta installaation *After the Big Bang*. Kohopainoon tutustumisella oli suuri vaikutus teoksen syntyyn ja muotoon. Hakiessaan muotoansa teos vyöryi pikkuhiljaa työhuoneeni seinälle ja lattialle. Sinne mahtui reilut 200 levyä. Ehkä teos oli kaikista vaikuttavin juuri työhuoneellani, missä se valtasi koko tilan. Tumma samettinen pinta näyttäytyi eri kulmista ja eri valossa erilaisena. Sivulta katsottuna se oli kuin yhtenäinen samettimatto ja suoraan edestä eri laattojen kuviot, sävyt ja vivahteet nousivat reliefimäisesti esiin. *Koolla on väliä* -näyttely pidettiin Exhibition Laboratoriossa syksyllä 2015. Kasvatin teostani syksyn aikana vielä noin 200 laatalla. Lopuksi teos koostui lähes 400 mdf-levyistä, jossa käytin hiekkaa ja spraymaalia. Sadat uniikit teokset muodostivat yhden ison installaation. Kun jätin esittävyuden, luovuin myös väristä, jonka varaan työni olin nähin asti yleensä rakentanut.

Syksyllä 2015 sain oman työhuoneen koululta, mikä helpotti työskentelyäni. Nyt saatoin raahata suurempiakin puupiiroslaattoja 4. kerroksen maalausosaston ja 5. kerroksen grafiikkaosaston välillä. Ensi töikseni tein hupputöistä 14 puupiiirrosta, jotka liimasin työhuoneeni seinälle.

18

Kuvataideakatemian
Exhibition Laboratory, *Koolla on väliä*,
2015, *After The Big Bang*,
sekatekniikka mdf-lle, 5 x 4,5 x 4 m.
Vieressä, osa teoksesta
After The Big Bang
työhuoneellani, 2015.

Ajatus lopputyöstä, Kuvan Kevät 2016

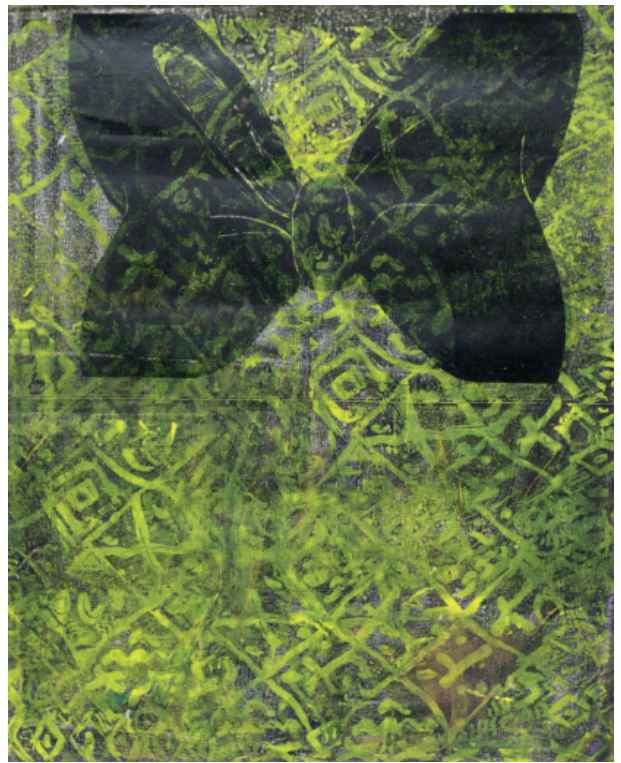
Teoksen iso koko ei saa olla itseisarvo. Olen usein huomannut ajautuvani työskentelemään joko hyvin pienten tai suurten teosten kanssa. Pienen teoksen intiimisyys puhuttelee, ja pientä kokoa on helpompi hallita. Suuren työn kanssa korostuvat fyysisyys ja läsnäolo. Sitä tehdessä ikään kuin muuttuu itse osaksi teosta.

Nyt oli ilmeisesti sen suuren aika. Loppuvuodesta 2015 rupesin suunnittelemaan Kuvan Kevät lopputyötäni. Tiesin, että halusin jatkaa teokseni *After the Big Bang* viitoittamalla tiellä. Olin innoissani sen ryijymäisestä lattialle laskeutuvasta muodosta.

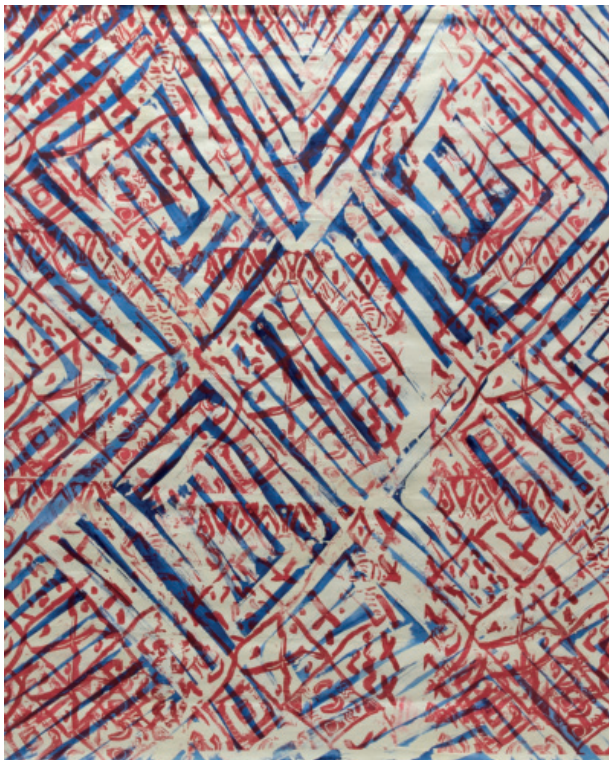
Grafiikka oli tullut minulle tärkeäksi ja oli ilmeistä, että käyttäisin grafiikan menetelmiä myös lopputyössäni. Minulla oli halu kokeilla grafiikkaa todella isossa mittakaavassa. Keväällä osallistuin serigrafia-kurssille. Serigrafia ei ollut ennestään tuttua, mutta ensimmäisestä tekemästani seri-seulasta painoin lopputyöni.

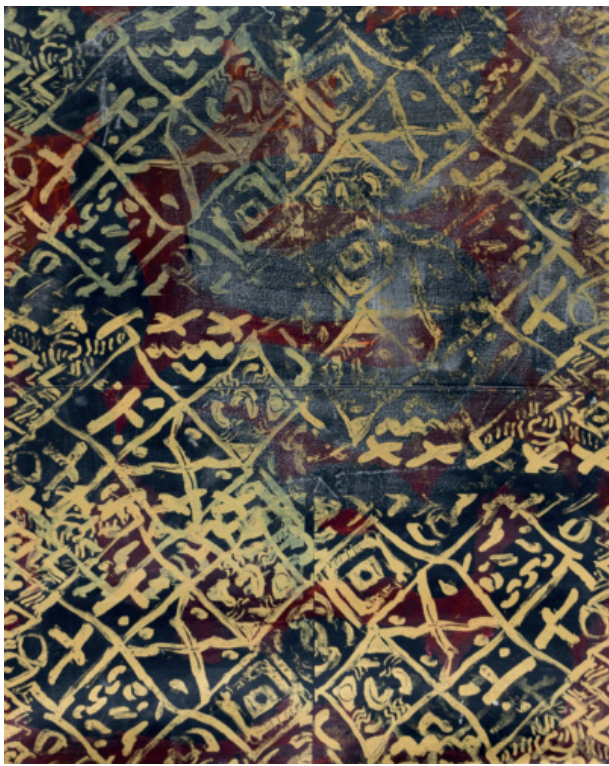
Värit tulivat takaisin

Olin jo aiemmin kokeillut puupiirroslevyjen painamista maalatuille kankailla. Nyt maalasin pohjustetuille kankailla akryyleillä pohjakuvioinnin, jonka päälle painoin serigrafiseulalla. Osaan painoin vielä puupiirroslaatoilla. *After the Big Bang* - teoksesta syntyneet ornamentit ja kuviot palasivat. Silkkipainon myötä värit tulivat taas mukaan. Maalatut ja painetut kankaat kuvioineen muistuttivat itämaisia mattoja basaarissa. Kuvittelin itseni anonymiksi matonkutojaksi. Mattojen värit, struktuurit, muodot ja sommittelu antoivat minulle syyn työstää kankaita abstraktisti. Halusin luopua sisältösidonnaisuudesta ja katsoa mitä syntyy, kun pelaan vain väreillä ja muodoilla.

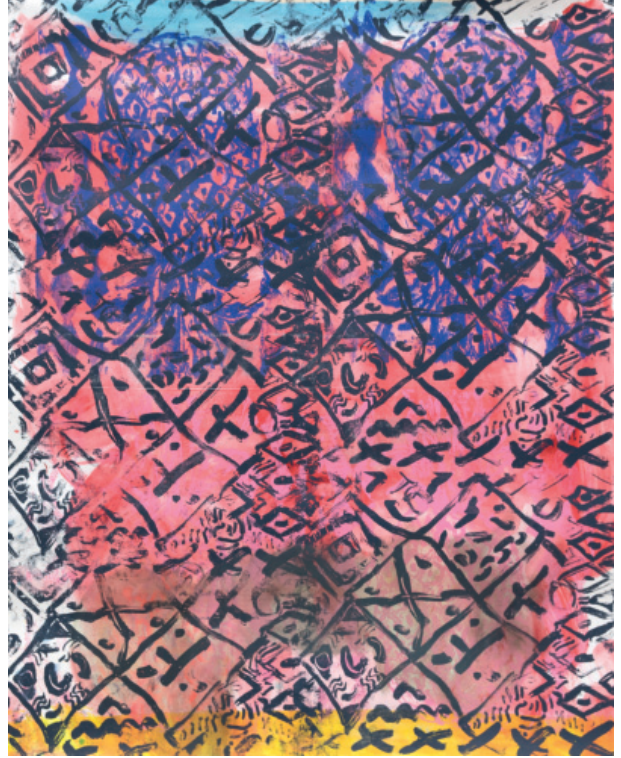
22

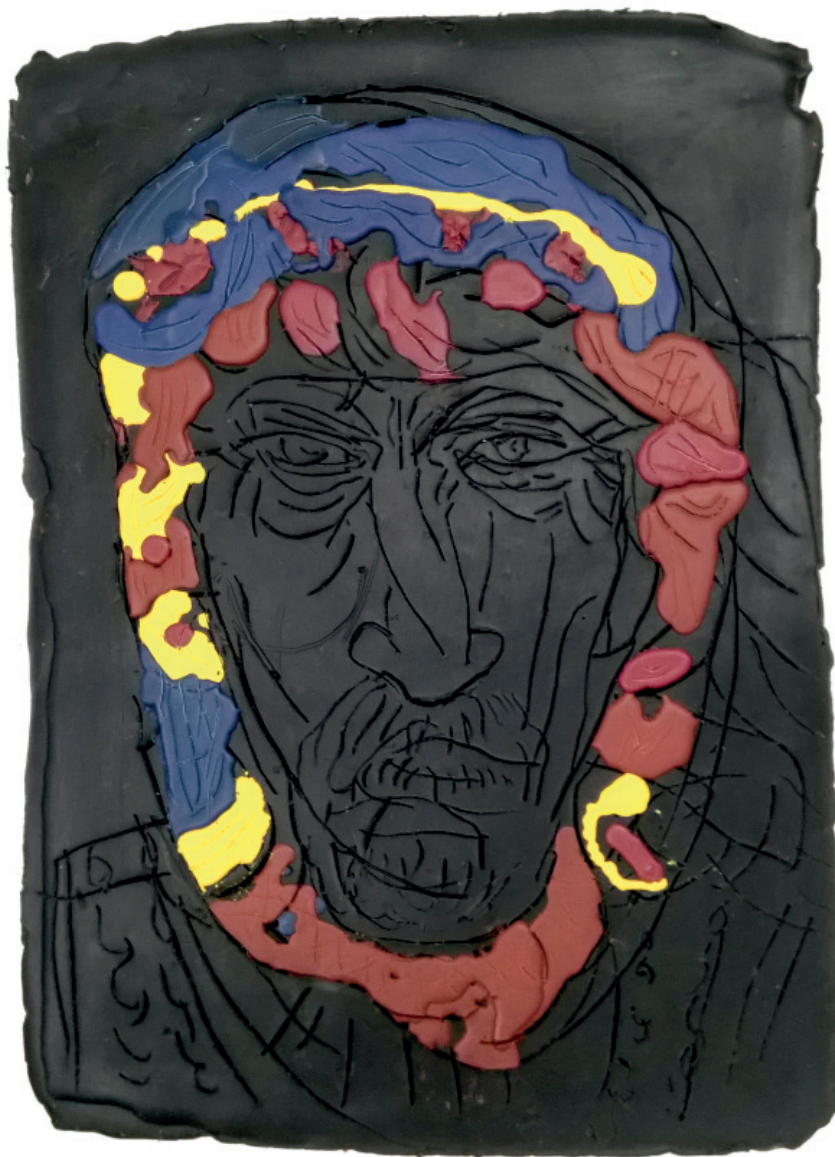

24

Vieressä, Kuvan Kevät 2016, Forum Box, *Mirage*, sekatekniikka kankaalle, 6 x 3 x 2 m. Kuva Jussi Pyky.
Yläpuolella, *Carpet Dealer*, 2016, piirros vahalevyille, 45 x 32 cm.

Ehkä oli hullua tehdä lopputyö tekniikalla, jota en koskaan ennen ollut kokeillut. Mielestäni matoista tuli kuitenkin hienot, ja olisin halunnut ne kaikki esille. Sekatekniikalla toteutetuista kankaista syntyi installaatio *Mirage*. Katonrajasta lattialle päällekkäin valuvat kankaat loivat Forum Boxin näyttelytilaan poikkeuksellisen ripustuksen. Kankaat olivat vain osittain esillä ja naulattu suoraan seinään. Teos haastoi katsojan totuttua tapaa katsoa taidetta. Kankaiden villi, vapaa ja epäsäännöllinen kuviointi loi kiinnostavan kontrastin toistuviin säännöllisiin kuvioihin. *Mirage* teoksen syntyyn vaikuttivat Oscar Murillon teos *Signaling Devices in Now Bastard Territory* ja Ibrahim Mahaman installaatio *Out of Bounds* sekä Caroline Achaintren ja Yann Gerstbergerin ryijyt ja matot.

Olin jatkanut kasvokuvien sarjaa eri tekniikoilla. Piirsin levyille, jotka olin valanut mehiläisvahasta, parafiinistä ja pigmentistä. Musta vahapinta ja kaiverus muistuttivat kohopainografiikkaa. Musta kaiverus mustalla pinnalla oli peräisin *After the Big Bang* -teoksesta. Toteutin sarjan beduiinimiehistä. Yhdestä beduiinimiehestä tuli mattokauppias osaksi *Mirage* installaatiota. Mattokauppiiaan asetin pienelle hyllylle mattojen viereen.

The Magic Carpet, Project Room, syksy 2016

Opinnäytteeni toisen osan toteutin yksityisnäyttelyinä Project Roomissa. Näyttelyhakemuksessani painotin näyttelyni olevan läpileikkaus kahden maisteriopintovuoden aikana tehdyistä töistä, siitä mitä olin oppinut, tehnyt ja kokeillut.

Näyttelyä suunnitellessani yritin kehitellä punaisen langan kahden vuoden sisällä tekemiä töiden ympärille. Tärkeää oli, että näyttelystä tulisi jatke Forum Boxissa esittämälleni installaatiolle. Rakensin näyttelyäni peittämisen ja piiloutumisen teemoille ja mattojen visuaaliselle kudelmalle. Harkitsin tarkoin näyttelyn visuaalisen yleisilmeen ja teosten värien rytmityksen. Lopputyötä tehdessä pohdin kysymyksiä, mikä on taidetta, missä on taiteen ja käsityön raja, mitä kuvastoa taiteessa voi käyttää, mikä kuvastomme on ikonoklasmia, minkälainen on meidän kuvasto Pohjois-Afrikasta ja kuinka paljon siitä on tarunomaista fiktiota ja eksotiikkaa.

Lopputyöni merkittäviksi innoittajiksi nousivat Henri Matissen ja Eugene Delacroix'n Pohjois-Afrikan matkoista inspiroituneet teokset. Paikallinen käsityötraditio, kuviot ja ornamentit, värit ja valo vaikuttivat syvästi Matissen koko taiteelliseen tuotantoon uransa loppuun asti.

As it did for Delacroix, North Africa liberated his imagination. Matisse looked instead at the foliage, at the design of the buildings and the textiles, and most of all at the quality of light, and he found a repertory of forms and colors that matched his decorative impulse. Decoration in Morocco was not like decoration in France. It was not secondary to an image; it was the principal subject. By painting the patterns and flowers and costumes he saw around him, Matisse realized that he could elevate decoration to something weightier and more evocative than it had been in certain of his earlier works.²

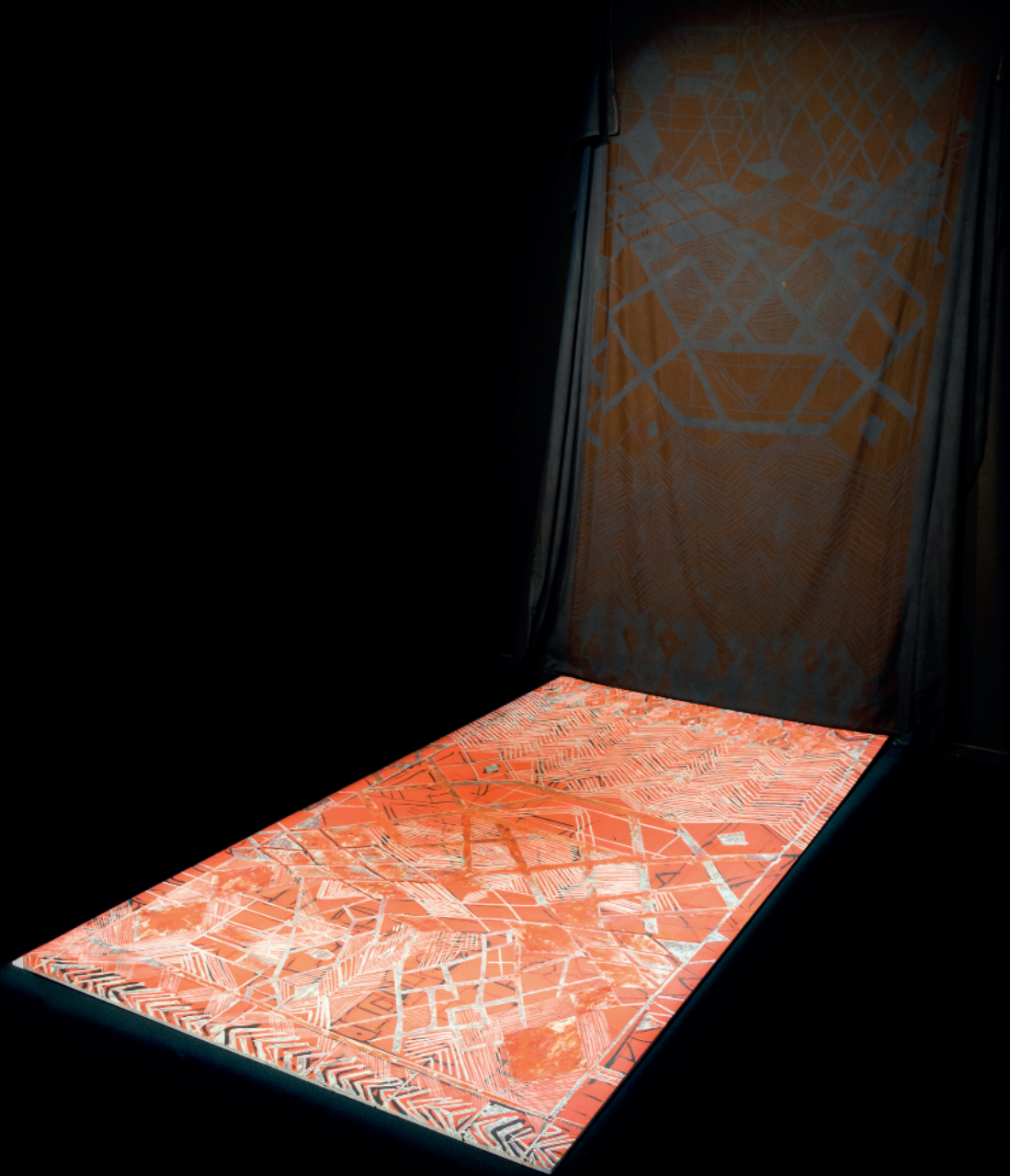
2 Kimmelman 1990, passim.

Aloitin ripustuksen takahuoneesta. Minulle oli heti selvää, mitä gallerian takahuoneeseen tulisi. Huone pysyisi mahdollisimman pimeänä. Tärkeää oli saada sinne dramaattinen, mystinen ja odottava tunnelma. Kuvittelin sen basaarin takahuoneeksi. Sinne tuli teos *Red Carpet*. Seinällä roikkui käsin värjätty lakana, johon olin painanut puupiirroksen. Lattialla lepäsi lakanan painamiseen käytetty kuvalaatta. Minulle oli tärkeää esittää puupiirroslevy vedoksen kanssa. Painoin teokseni syvän punaisella värillä. Sinertävälle lakanalle jäi painettuna herkkä hailakanpunainen jälki. Teos oli isoin, mitä suurimmalla prässillä pystyy painamaan. Teosta katsoessa syntyi illuusio kuvalaatan heijastumisesta lakanalle.

Takahuoneen vastapäisellä seinällä oli pieni sekatekniikalla toteutettu teos *Journey*. Siinä oli messinkilehdillä päällystetty mdf-levy, johon vedostin vielä monotypian. Monotypian mattomainen kuviointi ja messinkikultaus loivat itämaista ja ikonin kaltaista tunnelmaa. Halusin että teoksen materiaalisuus ja kiiltävyys linkittäisivät sen näyttelyn ensimmäiseen teokseen *Night Sky*.

Night Sky kuvastaa kirkasta tähtitaivasta. *Night Sky* ja *The Magic Carpet* toteutettiin sekatekniikalla mummoni vanhoille lakanoille, jotka värjäsin käsin harmaan preussinsiniseksi. Ne ovat kohopainokuvion myötä jatkumo teokseen *After The Big Bang*. Itse en osaa kutoa mattoja, mutta näitä teoksia tehdessäni kuvittelin itseni matonkutojaksi. Berberien boucheroite-matot on kudottu ns. "vapaakudonnalla". Siinä kutoja aloittaa tietämättä, miltä matto tulee näyttämään lopussa. Nämä matot eivät seuraa valmiita, tiukkoja kuviosääntöjä eivätkä värinormeja vaan ovat usein villejä ja ekspressiivisiä. Minä aloitin "mattoni" myös yhdestä päästä ja etenin hiekkaa ja glitteriä ripotellen eteenpäin, ilman suunnitelmaa.

Ylhäällä, Kuvataideakatemian Project Room, *Night Sky*, 2016, sekatekniikka lakanalla, 220 x 140 cm.
Vieressä, *The Magic Carpet*, 2016, sekatekniikka lakanalla, 240 x 210 cm.

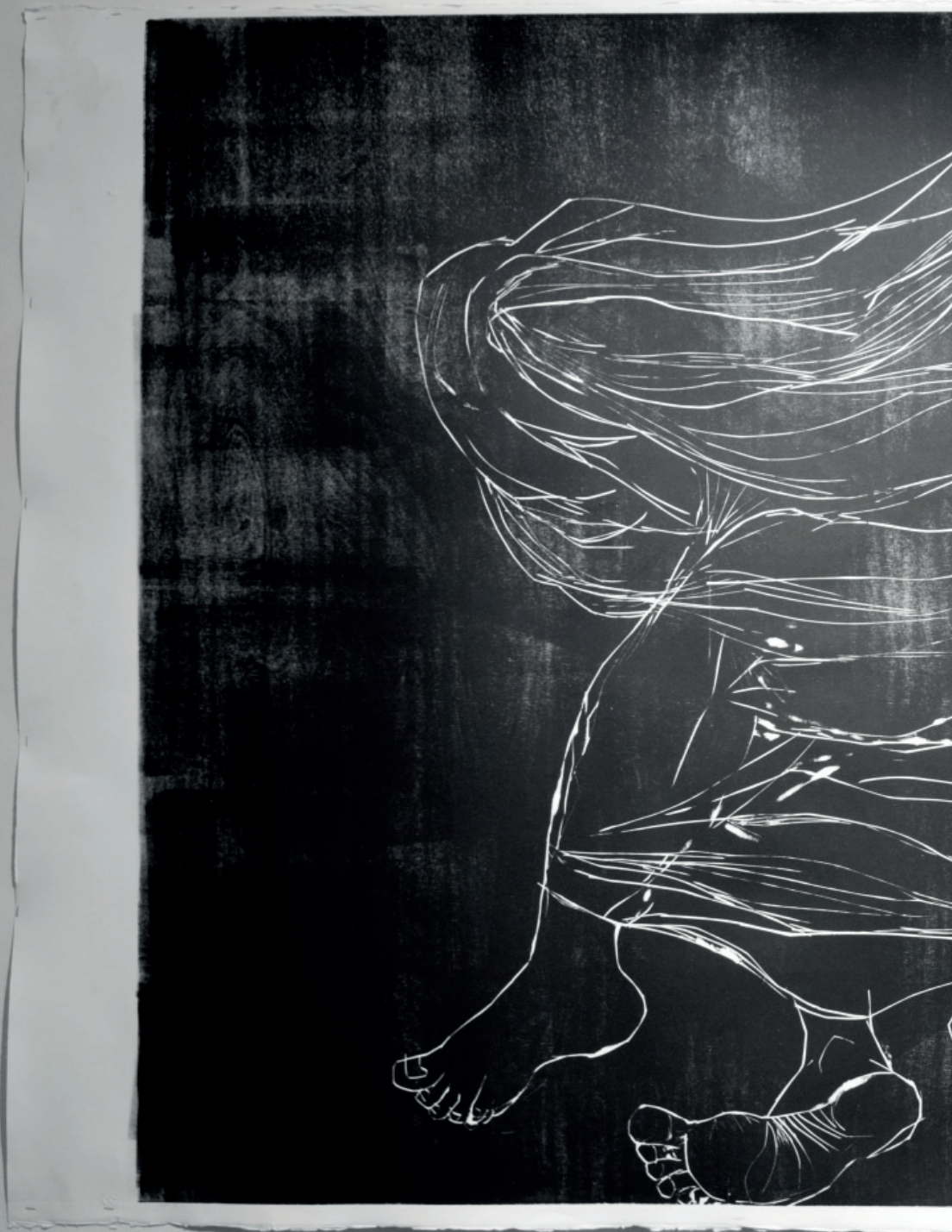
Kokeilin kesällä myös ns. häviävän laatan menetelmää ja väripuugrafiikkaa. Häviävän puugrafikan menetelmässä käytetään yhtä kuvalaatta. Laattaa kaiverretaan ja välillä vedostetaan. Lopuksi jää enää kaiverretun vanerin raato. Puupiirroksat *Carpet Heaven* ja *Affair* ovat syntyneet rinnakkain tällä tekniikalla. Teoksessa *Affair* nainen ja mies rakastelevat kirjavan maton päällä. Kummankaan kasvoja ei näy, ja miehen ruumis peittää naisen lähes kokonaan alleen. Puupiirros *Under the Rug* ja *Affair* ovat teospari. *The Carpet Heaven* -työssä mattokauppa on kuvattu koristeellisena mattokuviona. Kauppiaat ja asiakkaat sulautuvat osaksi kauppaa ja mattojen ornamenttia.

Ylhäällä, Carpet Heaven, 2016, puupiirros, 45 x 34 cm.

Vieressä, Affair, 2016, puupiirros, 122 x 122 cm.

Seuraavalla aukeamalla, Under The Rug, 2015, puupiirros, 120 x 162 cm.

Teoksessa *Jungle* kuviona toimii viidakon aluskasvillisuus. Viidakon tiheä kasvillisuus peittää allensa monia kerroksia kuhisevaa elämää. Sinisen värin intensiivinen aksentti täydensi ripustusta. Kuivaneulapiirros on vedostettu ohuelle ja hauraalle gampi- paperille. Ainoan hyvän vedoksen kiinnitin vehnän-tärkkelysliimalla seinälle.

Puupiirroksissa *Man with Many Eyes* ja *Bride, Hooded* sekä monotypiasarjassa *Weavers* pohdin anonyymisyyttä. *Weaversissä* se on tuotteiden tekijöiden anonyymisyyttä. *Hooded* on oma valinta olla anonyymi. *Bride* teoksessa peittäminen on taas osa kulttuuria. *Man with Many Eyes* kommentoi anonyymisyyden vastakohtaa – orwellilaista ”isoveli valvoo” -yhteiskuntaa.

Carpet Dealer on muotokuva kuvitteellisesta mattokauppiasta. Se on rinnakkaisteos Kuvan Keväässä esittämälleni samannimiselle teokselle. *Carpet Dealerin* kasvot ovat yhtä mustat kuin taustan musta. Vain turbaanihuivin kangas on värikkään kuviollinen. Eugene Delacroix’ n pastelliväripiirros marokkolaisesta orjasta *Turk in Turban* vuodelta 1826 oli *Carpet Dealeria* tehdessä mielessäni.

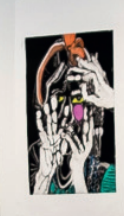
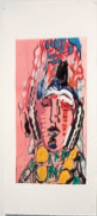
Liimasin, niittasin ja naulasin teokset suoraan seinille. Halusin esittää omat grafiikan vedokseni tavanomaisesta poiketen. Usein grafiikka esitetään kehystettyinä, kauniina vedoksina. Halusin liimata omani kuten julisteet ja flyerit. Näin teoksen elinkaari ei ole ennustettavissa, pian se ehkä poistetaan tai päälle liimataan uusi kuva. Näyttelyni oli esillä viisi päivää. Katsojia kävi paljon ja sain runsaasti palautetta. Palkitsevaa oli valvoa omaa näyttelyä ja huomata, miten eri tavoin töitani tulkittiin ja katsottiin.

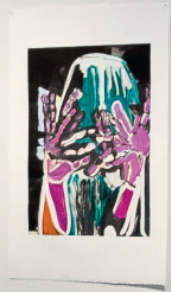
43

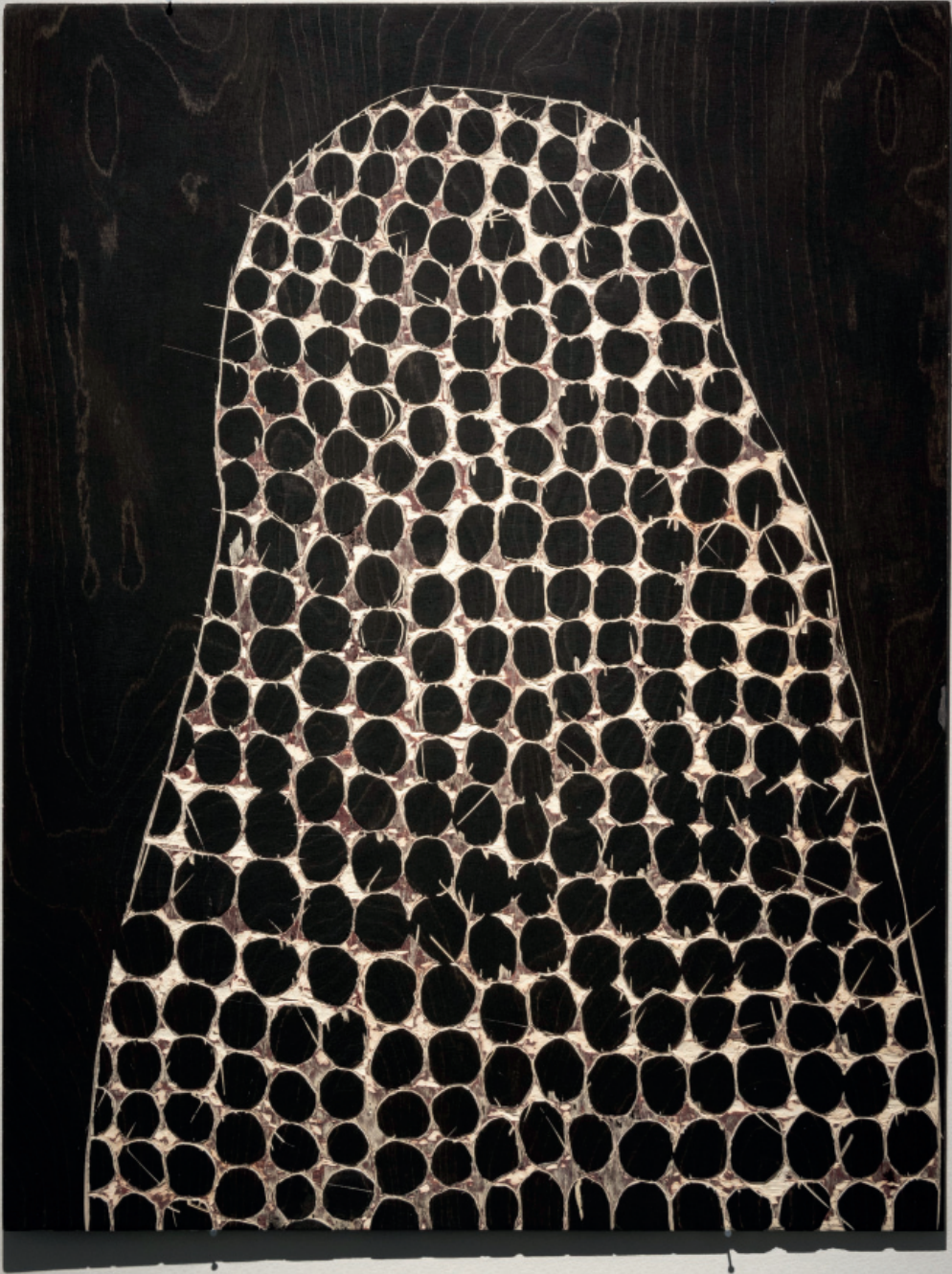
***Man with Many Eyes*, 2016, puupiirros, 160 x 122 cm.**

***Seuraavalla aukeamalla*, Kuvataideakatemian Project Room, sarja *Weavers*, 2016, monotypia, 49 x 38 cm ja**

***Carpet Dealer*, 2016, monotypia, 120 x 100 cm.**

Koulun jälkeen

Koulun alussa tuntui oudolta ja pelottavaltakin avata työhuoneeni opiskelutovereille, opettajille, ja vieraileville taiteilijoille. Työhuoneeni on intiimi ja henkilökohtainen tila. Omista töistä kertominen ja niistä keskusteleminen oli seminaarien ja työhuonekäyntien tärkein anti. Työni konkretisoituivat ja selkeytyivät paremmin itsellenikin. Työskentelyn ja elämäntilanteeni kannalta olin myös motivoitunut ja vastaanottavainen opiskelija.

Verbalisointi ei ole helppoa, eikä kaikkea pysty perustelevaan eikä selittämään. Osa tekemisestä ja prosessista jää aina verbaalisen ulkopuolelle. Liiallinen sanallistaminen saattaa purkaa myös sen tarpeen, mikä ajaa teosta tekemään ja ratkaisuja etsimään. Töiden analysointi ja teosten avaaminen saattaa jähmettää omaa tekemistä, kun sanallistaminen saa omat ideat ja vielä osin selkiintymättömät tavoitteet kuulostamaan merkityksettömiltä. Jyrki Siukonen avaa tätä mielestäni hienosti kirjassa *Vasara ja hiljaisuus - Lyhyt johdatus työkalujen filosofiaan* lanaamalla Henry Moorea.

Kuvanveistäjä tai taidemaalari tekee virheen jos hän puhuu tai kirjoittaa työstään kovin usein. Se purkaa jännitettä jota tarvitaan hänen työhönsä. Yrittäessään ilmaista tarkoituksensa alaspäin pyöristetyllä loogisella täsmällisyydellä hänestä saattaa helposti tulla teoreetikko, jonka varsinainen työ on vain vangittu esitys logiikan ja sanojen ehdoilla kehittyneistä ajatuksista.³

---

3 Henry Mooren lainaus poimittu teoksesta: Siukonen 2011, 19.

Oman työn kyseenalaistaminen hetkittäin on hyvä, mutta haluan työskennellä vaistonvaraisesti, pelkäämättä omaa "naiiviutta" tai harjoittamatta itesesensuuria. Nyt, kun palaan työhuoneelleni, voin rauhassa keskittyä maalaamiseen. Olen perinteinen maalari ja käsityöläinen. Tärkein tapahtuu työhuoneella. Mielenkiintoista on nähdä mitä grafiikan parissa vietetty aika toi maalaamiseeni. Taide on minulle jatkuvaa etsimistä, mielestäni vain se vie ilmaisuani eteenpäin. Opiskelu-aika oli kaikkiaan rikastavaa ja hedelmällistä. Tästä on nyt hyvä jatkaa eteenpäin.

Kiitokset

Erityiskiitokset innostaville opettajille: Malla Talgren, Jussi Juurinen, Ari Pelkonen, Tarja Pitkänen-Walter, Radoslaw Gryta ja Päivikki Kallio. Suurkiitos lopputyöohjaajalleni, Heikki Marilalle ja lopputyöni tarkastajille Hanna Johanssonille ja Otso Kantokorvelle. Antoisista työhuonekäynneistä haluan kiittää Jukka Korkeilaa, Annu Vertasta ja Kim Byronia. Rakkaalle perheelleni kiitos tuesta ja kannustuksesta.

Lähteet ja kirjallisuus

Hannula, Mika 2015. *Maalauksesta - esseitä ja keskusteluja*. Parvs publishing Helsinki.

Kimmelman, Michael *New York Times* March 18.1990, Art view; How the Spirit of Morocco Seized Matisse. <http://www.nytimes.com/1990/03/18/arts/art-view-how-the-spirit-of-morocco-seized-matisse.html?pagewanted=all> (haettu 10.11.2016)

Siukonen, Jyrki 2011. *Vasara ja hiljaisuus, lyhyt johdatus työkalujen historiaan*. Kuvataideakatemia